

*Міністерство освіти і науки України
Одеський державний екологічний університет*

МАТЕРІАЛИ
тези студентської наукової конференції
Одеського державного екологічного університету
(15-18 квітня 2019 р.)

ОДЕСА
2019

Трач Ю.В., ст. гр. МКА-31

Науковий керівник: к.геогр.н., Костюкевич Т.К.

Кафедра Агрометеорології та агроекології

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КАПУСТИ В ЗАХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Капуста білоголова – дворічна, трав'яниста, перехреснозапильна, холодостійка, вологолюбна та світлолюбна культура. У перший рік життя формує розетку листків і продуктивний орган, який називається голівкою. У наступному році утворює розлогий облистяний кущ, який зацвітає та дає насіння, після чого рослина відмирає.

Білокачанна капуста - одна з найдавніших овочевих культур. Її вирощували в Стародавньому Єгипті, використовували в походах воїни Олександра Македонського. Давньогрецький філософ і математик Піфагор високо оцінював корисні властивості і смак білокачанної капусти, сам займався її розведенням.

Коренева система стрижнева. Рослини капусти розвивають досить велику, добре розгалужену кореневу систему. Основна маса кореневої системи капусти розміщується на глибині до 60-80 см і в діаметрі до 120-140 см.

Стебло. У перший рік життя рослини формується качан (стебло) заввишки 10-45 см залежно від сорту і завтовшки 3-6 см. На ньому скупчено розміщені листки. За формою качани бувають циліндричні або конусовидні.

Листки в капусти білоголової бувають трьох типів: суцільні, малоліровидні та ліровидні, черешкові або сидячі завдовжки 25-90 см. Поверхня листків гладенька або зморшкувата, краї гладенькі або злегка хвилясті. Жилкування добре виражене. Воно буває слабке, нерізка, грубе, рідке, напіввіялоподібне та віялоподібне. За забарвленням листки бувають світло-зелені, зелені, темно-зелені, світло-сіро-зелені, сизо-зелені, зелені з блакитним відтінками.

Насіння капусти починає проростати за температури 4-5°C. При 11°C сходи з'являються на 12-у добу, а при 20°C - на 3 добу після сівби. У період інтенсивного росту рослин і формування врожаю кращою температурою повітря є 18-20°C. За більш високої температури (понад 25°C) формування головки сповільнюється, а понад 30°C - зовсім припиняється. Капуста - рослина довгого дня. За недостатнього освітлення в зимовий період сіянці капусти витягуються і можуть загинути. Тому, щоб забезпечити оптимальний ріст їх зразу за з'явленням сходів температуру повітря знижують і покращують світловий режим .

Рослини капусти досить вимогливі до вологості ґрунту та повітря. З урожаєм 100 т вона вибирає з ґрунту 5,5 тис. м³ води. Найкраще капуста росте за вологості ґрунту 65-80% НВ та відносної вологості повітря 75-90%. Щоб покращити забезпечення рослин вологою, капусту висаджують у понижених елементах рельєфу та на торфовищах.

Капуста досить вимоглива до родючості ґрунту. На 10 т урожаю вона виносить з ґрунту 41 кг азоту, 14 - фосфору та 49 кг калію. З метою поліпшення ґрунтового та повітряного живлення рослин капусти перед висаджуванням розсади на площу вносять 40-60 т/га органічних добрив, 3-4 ц/га сульфату амонію, 4-6 ц/га суперфосфату та 4 ц/га калійної солі, а на кислих ґрунтах ще й вапно, яке краще вносити під попередник.

Для вирощування білокачанної капусти вибирають відкриті ділянки з родючим ґрунтом нейтральною або слабо лужною реакцією. З осені їх вапнують і вносять добрива. Щоб мати можливість споживати овоч протягом усього року, його вирощують в ранній, для літнього споживання, середньої, для використання в осінній період, і пізньої культури, для зберігання протягом зими і весни, до нового врожаю.

Агротехніка вирощування білокачанної капусти передбачає два способи отримання саджанців – розсадний і безрозсадний. У кліматичних умовах України для вирощування ранніх сортів застосовують розсадний спосіб, а для середньо - і пізньостиглих підходять обидва. З метою отримання річного врожаю насіння висівають з 1-го і до 25-28 березня, середнього періоду дозрівання – з 25 березня по 25 квітня, пізнього – з 20-х чисел квітня.

Капуста здавна увійшла до нашого раціону харчування як повсякденна страва. Листя капусти білоголової на 80 % складається з води. Інші 20 % містять азотисті речовини, жири, вуглеводи, лізоцим, цукри, пектин, клітковину, органічні кислоти, фітонциди. Також капуста містить велику кількість вітамінів. Це каротин (провітамін А), фолієва кислота, вітаміни групи В (В1, В2, В6), РР, Е, Р, К.

На сьогоднішній день найбільші площі під капустою в Західному Лісостепу України розташовано в Львівській області – 9,6 тисяч га. Всього в Україні станом на 2016 рік площа під капустою 68,6 тисяч га, в Західному Лісостепу – 13,5 тисяч га. Найбільші врожаї капусти станом на 2016 рік в Західному Лісостепу отримали також в Львівській області – 245,5 ц/га.

Врожайність капусти в Україні росте рок від року. В першу чергу це пов'язано з застосуванням нових сортів та підвищенням рівня агротехніки. Врожайність капусти в Західному Лісостепу близька до значень врожайності по Україні.

В останні роки відбувається стрімкий ріст врожайності капусти. Якщо врожайність капусти в 2000 році в середньому по Україні становила – 127,6 ц/га, а в Західному Лісостепу – 145,1 ц/га, то в 2016 ці значення становлять вже 245,0 та 240,6 ц/га відповідно.